

CULTURA GIRONA - 29 agost 2019 2.00 h

Rere les vetes d'or

La represa literària arriba amb reedicions de Mercè Rodoreda i Aurora Bertrana, la primera novel·la de Quim Español, i novetats de J.N. Santaaulàlia i Adrià Pujol

Mercè Rodoreda. PILAR AYMERICH

NOTÍCIES DE ...

Girona

PUBLICAT A

El Punt Avui. Girona
29-08-2019, Pàgina 38

MÉS LLEGIDES

1. "No és greu, si m'haig de quedar pres a Bèlgica"
2. L'Audiència Nacional embarga Boye
3. Desobediència sí o sí

EVA VÁZQUEZ - GIRONA

Al pròleg de *Quanta, quanta guerra...*, l'última novel·la que seria a temps d'acabar i que Club Editor acaba de reeditar, Mercè Rodoreda va incloure-hi una dedicatòria inesperada a tres figures rectores de la seva vida com a escriptora: Jacint Verdaguer, Joaquim Ruyra i Josep Carner. Exceptuant el darrer, amb qui s'havia cartejat llargament a l'exili i a qui havia donat a llegir la seva poesia, amb els altres no hi havia tingut pas tracte, però sabia tot el que devia a aquells "homes de gran categoria, de molta classe, que van picar pedra a la pedrera de l'idioma i van descobrir-hi vetes d'or". Aquest fil daurat, per sort, avui es pot continuar resseguint en l'obra de la mateixa Rodoreda, enlluernador com pocs en aquesta novel·la terminal que és crua, violenta i fins i tot sàdica, i alhora, fantàstica, lírica i d'una raríssima felicitat. De la mateixa estirp enigmàtica que *Viatges i flors* i *La mort i la primavera*, va ser escrita a Romanyà de la Selva, amb vistes al jardí de Senyal Vell; potser per això havia de dir-se *El soldat i les roses*, fins que va semblar massa bonic per reflectir una època amb una tal "intensa circulació de sang i de morts".

Margarida Casacuberta publicarà el mes d'octubre a L'Avenç un assaig sobre les màscares de Víctor Català

Club Editor l'ha recuperada en una nova edició, amb postfaci del poeta Jaume Coll Mariné, que sortirà a la venda el 4 de setembre, el mateix dia que també relançarà *Entre dos silencis*, una altra novel·la de guerra que, en aquest cas, va escriure Aurora Bertrana, colpida per la terrible matança que els nazis van perpetrar al poble francès d'Étobon, el 1944. Basant-se en el relat de les vídues, Bertrana va escriure la història originalment en castellà, i la va publicar el 1957 en dues parts separades: la primera, amb el títol *Tres presoners*, va ser traduïda al català per ella mateixa, i la segona, *Entre dos silencis*, va ser adaptada per l'editor, Joan Sales, amb unes llicències realment excessives que l'autora no li perdonaria mai. Poques vegades s'ha pogut llegir sencera, aquesta novel·la d'alè europeu, i en tot cas sempre amb aquest sobtat desdoblament de veus fruit d'ajuntar la part traduïda (més aviat reescrita) per Bertrana amb la part versionada (molt lliurement) per Sales. Club Editor ha afrontat el repte de retraduir-la sencera per primer cop i d'encomanar la feina a Núria Sales, filla de l'editor. Hi ha ajuntat, a més, un document extraordinari que ha localitzat Georgina Solà mentre en preparava l'edició: la crònica dels fets tal com els va descriure l'alcalde d'Étobon, Charles Perret, el 1945.

Rere aquestes dues vetes principals, la represa literària de tardor portarà altres novetats amb protagonisme gironí. Una d'elles serà la primera novel·la del poeta i arquitecte Quim Espanol, de la qual Edicions de 1984, que la publicarà a l'octubre, només ha avançat el títol, *Francesca*. També s'hi ha engrescat Adrià Pujol, antropòleg, escriptor i premiat traductor de George Perec que deixa de banda el seu celebrat memorialisme assagístic per endinsar-se, amb *Míster Folch* (Empúries), en "la primera novel·la sobre la postguerra civil a Catalunya que no parla ni de la postguerra ni de Catalunya". Quedem avisats.

Sí que en parla, en canvi, el banyolí J.N. Santaeulàlia, que reprèn el fil plantejat a l'anterior *La sorra vermella* amb *Banderes dels altres* (Proa), en què el fill d'una família represaliada buscarà el seu lloc a la Catalunya classista i dividida dels anys cinquanta i seixanta. Caldrà esperar, però, fins al 10 d'octubre per llegir un assaig que promet ser esplèndid: *Víctor Català, l'escriptora emmascarada* (L'Avenç), escrit per la professora Margarida Casacuberta,

experta en l'obra de Rusiñol que s'endinsa ara en la construcció del personatge més gran que ha donat la literatura catalana: la senyora Víctor Català. També de línia assagística, però de to més periodístic, serà *Gainsbourg i Dalí, moi non plus* (Cal·lígraf) un estudi en què Pere Francesch Rom explora uns vincles inusitats entre el cantant francès i el pintor figuerenc.